

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-32 /1638

Ankara

31/3/2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milli Savunma Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 25/2/2000 tarihinde kararlaştırılan "Askeri Hakimler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tam Kom.	Milli Savunma
Ezas Kom.	Adalet
Tarih	10.4.2000-1/657
X. M. L.	K. D. B. K. P. 1/1. 1/1
BASKAN	M. E. C. E. V. İ. T.

GENEL GEREKÇE

2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa 21/3/1995 tarihli ve 4087 sayılı Kanun ile eklenen geçici 10 uncu madde ile askerî hâkimlerin de birinci sınıfa ayrılma koşullarına ilişkin düzenleme yapılmış, 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununun 15 inci maddesinde aranan diğer şartlar ile birlikte "binbaşı rütbesine nasbedilmiş olmak" ve "meslekte 10 hizmet yılını doldurmuş bulunmak" birinci sınıf askerî hâkimliğe geçirilmek için yeterli görülmüştür. Ancak söz konusu hükmün, "binbaşı rütbesini" ve "meslekte on yıl hizmet süresini" sadece, Kanunun yürürlüğe girdiği tarih olan 21/3/1995 tarihinde askerî hâkimlik mesleğinde bulunanlar için uygulanması, askerî hâkimler arasında birinci sınıf askerî hâkimliğe ayrılmada farklı şartların oluşmasına ve eşitsizliklere sebebiyet vermiştir.

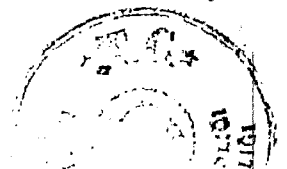
2802 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinde de öngörülmesine rağmen, 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununda bugüne kadar paralel bir düzenleme yapılmaması nedeniyle, 2802 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin yürürlüğe girdiği 21/3/1995 tarihinden önce meslekte bulunan askerî hâkimlerle, bu tarihten sonra mesleğe giren askerî hâkimler arasında birinci sınıf askerî hâkimliğe ayrılma şartlarında farklılıklar oluşmuş, 4087 sayılı Kanunun yürürlüğe konulduğu 21/3/1995 tarihinde meslekte bulunan askerî hâkimlerin diğer koşullarla birlikte, binbaşı rütbesinde olmaları ve askerî hâkimlikte 10 hizmet yılını doldurmaları halinde birinci sınıf askerî hâkimliğe ayrılmaları sağlanırken, bu tarihten sonra askerî hâkim olanlar için kıdemli binbaşı olmak ve askerî hâkimlikte oniki hizmet yılını doldurmak gibi farklı bir durum yaratılmasına neden olunmuştur.

2802 sayılı Kanunun geçici 10 ncu maddesinde yapılan düzenlemelerin, 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununun 15 inci maddesinde de gerçekleştirilmemesi nedeniyle ortaya çıkan ve askerî hâkimlerin birinci sınıf askerî hâkimliğe ayrılmalarında farklı kanuni yükümlülüklerin yerine getirilmesi sonucunu doğuran ve bu nedenle eşitlik ilkesini ihlâl eden durumun ortadan kaldırılmasının hukukî bir zorunluluk olduğu değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan, askerî hâkimlik mesleğinden önce hâkimlik ve savcılık mesleğinde geçirilen sürelerin tamamı ile, avukatlık ve muvazzaf subaylık hizmetinde geçirilen sürelerin yarısının birinci sınıf askerî hâkimliğe ayrılmak için aranan hizmet süresinden sayılmaması, askerî hâkimlikten önce yapılan kamu hizmetlerinin değerlendirilmemesi, çeşitli nedenlerle askerî hâkimlik hizmetine geç başlamış olanların emsallerine nazaran malî açıdan kayba uğramalarına neden olmaktadır.

Bu durum aynı rütbe ve kıdemi haiz askerî hâkim subaylar arasında, birinci sınıf askerî hâkim olan ile birinci sınıf olmayanlar arasında özlük hakları açısından büyük farklılıklar meydana getirmektedir. Aynı rütbe kıdemini haiz birinci sınıf askerî hâkim olan askerî hâkim sınıfından bir binbaşı, kıdemce kendisine eşit ve bazı durumlarda üstü olan birinci sınıf olmayan bir askerî hâkim subaydan daha fazla maaş alabildiğinden hoşnutsuzluklara neden olmaktadır. Bu durum, rütbe ve kıdemin esas alındığı Türk Silâhlı Kuvvetlerinin hiyerarşik yapısına da uygun düşmemektedir.

Hazırlanan Tasarı ile, 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununun birinci sınıf askerî hâkimliğe ayrılma şartlarını düzenleyen 15 inci maddesinde yer alan "Kıdemli binbaşı rütbesinde bulunmak" ve "Askerî hâkimlik hizmetinde en az oniki yılını doldurmuş olmak" koşullarının, "Binbaşı rütbesinde bulunmak" ve "Askerî hâkimlik hizmetinde en az on yılını doldurmuş olmak" şeklinde değiştirilmesi ve askerî hâkimlik mesleğinden önceki hâkimlik ve savcılıkta geçen sürenin tamamı ile, avukatlık ve muvazzaf subaylıkta geçirilen sürenin ise yarısının hâkimlik hizmet süresine eklenmesi öngörülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile; 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununun “Birinci sınıfa ayrılma” başlıklı 15 inci maddesinde değişiklik yapılarak, askerî hâkimlerin birinci sınıfa ayrılma şartları arasında sayılan “Kıdemli binbaşı rütbesinde bulunmak” ve “Askerî hâkimlik hizmetinde en az oniki yılını doldurmuş olmak” koşulları, “Binbaşı rütbesinde bulunmak” ve “Askerî hâkimlik hizmetinde en az on yılını doldurmuş olmak” şeklinde değiştirilmektedir.

Böylece, 9/3/1995 tarihli ve 4087 sayılı Kanunla, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa eklenen geçici 10 uncu madde hükmüne göre, 21/3/1995 tarihinden önce mesleğe girmiş ve halen görevde olan askerî hâkimlerin birinci sınıfa ayrılmalarında uygulanan şartlar, söz konusu tarihten sonra askerî hâkimliğe başlayanlara da uygulanarak, aynı Kanuna tâbi askerî hâkimler arasında eşitlik sağlanmaktadır.

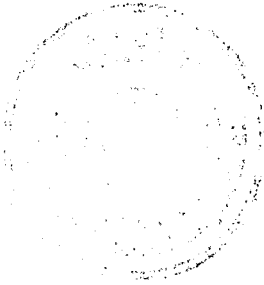
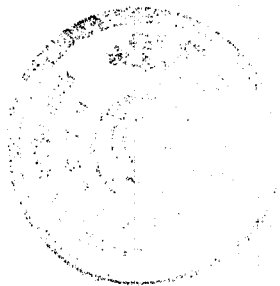
Diğer taraftan, 2802 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesiyle sağlanan hakların muvazzaf subay iken askerî hâkimliğe geçen subaylara da sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 2- 2802 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesi ile yapılan düzenlemeye göre askerî hâkimler arasında farklı durumlar yaratılmıştır. Şöyle ki; 21/3/1995 tarihinden önce askerî hâkim olarak görev yapanlar on hizmet yılı ve binbaşı olmak şartına tâbi iken, bu tarihten sonra askerî hâkim olanlar oniki yıl hizmet ve kıdemli binbaşı rütbesinde olmak şartına tâbi olmaktadır. Madde ile askerî hâkimler arasında farklılık yaratan bu durum ortadan kaldırılmaktadır.

Harp Okulu kaynaklı askerî hakimlerin muvazzaf subaylıkta geçen sürelerinin yarısının askerî hâkimlikten sayılmasıyla hâkimlikte geçen sürenin yeniden tespit edilmesi gerekecektir. Bu durum, 357 sayılı Kanunun 15 inci maddesindeki şartları sağlamak kaydıyla birinci sınıf askerî hâkimliğe ayrılmada etkili olacaktır. Şöyle ki; yüzbaşılığın ikinci yılında askerî hâkimliğe başlayan bir subay mevcut hükme göre yarbaylıkta birinci sınıf askerî hâkimliğe ayrılırken, yapılacak yeni düzenleme ile binbaşılıkta birinci sınıf askerî hâkim olabilecektir.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

**ASKERÎ HÂKİMLER KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TASARISI**

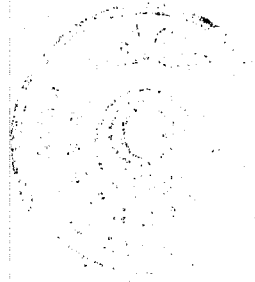
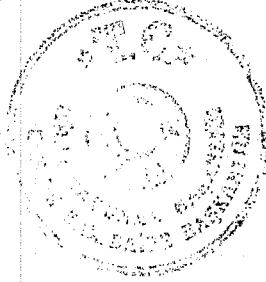
Madde 1- 26/10/1963 tarihli ve 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) ve (B) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“A) Binbaşı rütbesinde bulunmak,

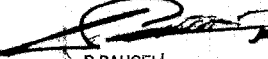
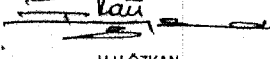
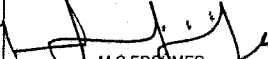
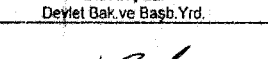
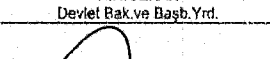
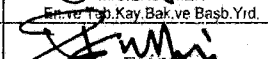
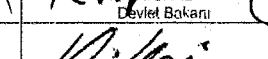
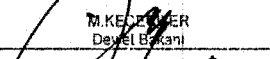
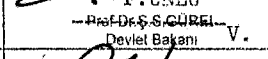
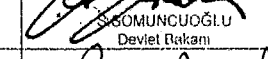
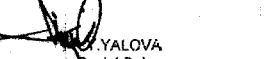
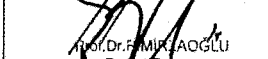
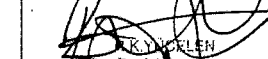
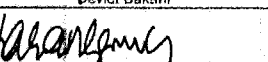
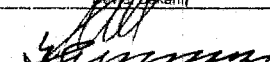
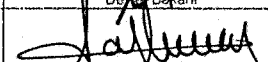
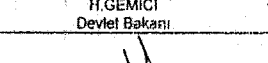
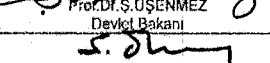
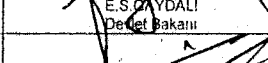
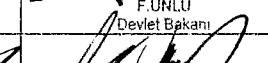
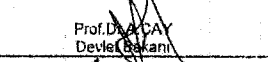
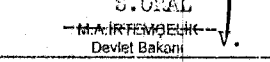
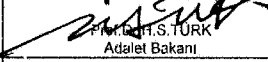
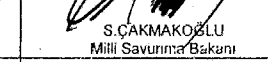
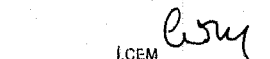
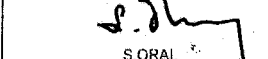
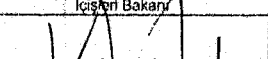
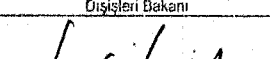
B) Askerî hâkimlik hizmetinde en az on yılını doldurmuş olmak (Askerî hâkimlik mesleğinden önceki hâkimlik ve savcılıkta geçen sürenin tamamı, avukatlıkta ve muvazzaf subaylıkta geçen sürenin yarısı askerî hâkimlikten sayılır.),”

Madde 2- 357 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Geçici Madde 8- Bu Kanunun yürürlüğe girmesiyle, daha önceki tarihler itibarıyla birinci sınıfa ayrılma işlemleri, birinci sınıfa ayrılmayı hak ettikleri tarihe göre düzeltilir. Bu düzeltme geçmişe doğru malî hak doğurmaz.”

Eki

 D. BAHÇELİ Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 H.H. ÖZKAN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M.C. ERTUĞRUL En. ve Top. Kay. Bak. ve Başb. Yrd.	 R. ÖZAL Devlet Bakanı
 Prof. Dr. F. TOĞKAY Devlet Bakanı	 M. KELEŞ Devlet Bakanı	 F. ÜNLÜ Prof. Dr. S. S. CURELİ Devlet Bakanı	 S. SOMUNCUOĞLU Devlet Bakanı
 M. YALOVA Devlet Bakanı	 M. Y. YILMAZ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. F. MİRZAOGLU Devlet Bakanı	 A. K. YILMAZ Devlet Bakanı
 H. GEMİCİ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. S. ÜŞENMEZ Devlet Bakanı	 E. S. ÖYDALI Devlet Bakanı	 F. ÜNLÜ Devlet Bakanı
 Prof. Dr. A. ÇAY Devlet Bakanı	 S. ÖRAL M. A. İRREMELİK Devlet Bakanı	 M. Ç. H. S. TÜRK Adalet Bakanı	 S. ÇAKMAK Milli Savunma Bakanı
 S. TANTAN İçişleri Bakanı	 İ. CEM Dışişleri Bakanı	 S. ÖRAL Maliye Bakanı	 M. BOSTANCIĞLU Milli Eğitim Bakanı
 K. YILMAZ Bakanlık Yer. İktisat Bakanı	 Doç. Dr. D. Ö. ÖRS Sağ. Bakanı	 Prof. Dr. E. D. ÖRS Üniversite Bakanı	 Prof. Dr. H. Y. ÖZALP Tarım ve Köylüleri Bakanı
 Y. OKUYAN Çalışma ve Sosyal. Bakanı	 M. R. KILIÇ Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M. TALAY Kültür Bakanı	 M. H. ÖZALP Turizm Bakanı
 Prof. Dr. N. ÇABAN Orman Bakanı	 F. AYTEKİN Çevre Bakanı		